

УДК 368.01:332.01

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V37(2023)-11

Погришук Б. В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, обліку та оподаткування, Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, м. Вінниця, Україна

ORCID: 0000-0001-6974-1083

e-mail: b.pogrishchuk@wunu.edu.ua

Роль страхування у забезпеченні соціально-економічної безпеки регіонів у контексті сталого розвитку

Анотація. У статті обґрунтовано роль страхування у забезпеченні соціально-економічної безпеки регіонів у контексті сталого розвитку. Аргументовано виникнення потреби суспільства у страховому захисті, що виражається у трьох джерелах попиту з боку різних інституційних секторів. Ідентифіковано та структуровано функції страхування з розподілом на первинні (контрольна та розподільна) та вторинні (ризикова, створення та використання страхових фондів, попереджувальна, ощадна, інвестиційна та компенсаційна). Розглянуто вплив страхування на структурні блоки та складові соціально-економічної безпеки регіонів. Визначено переваги та недоліки страхування. Аргументовано й конкретизовано місце й завдання страхування у забезпеченні регіональної соціально-економічної безпеки щодо економічного зростання, соціальної інтеграції та захисту навколишнього середовища, на яких ґрунтується сталий розвиток домогосподарств і підприємств на відповідних територіях.

Ключові слова: страхування; страховий захист; соціально-економічна безпека регіону; сталий розвиток.

Pohrishchuk Borys, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Economics, Accounting and Taxation, Vinnytsia Educational and Research Institute of Economic WUNU, Vinnytsia, Ukraine

The Role of Insurance in Ensuring Social and Economic Security Of Regions in the Context of Sustainable Development

Abstract. Introduction. At the current stage of development for regional economies, the problem of not only overcoming the consequences of crisis phenomena that increase the uncertainty and risk of business activity and life of the population, but also their prevention is becoming more and more relevant. Accordingly, insurance is starting to play an increasingly important role in the redistribution of risks in the regional economic system, creating conditions for strengthening the stability of households and businesses, as well as ensuring the socio-economic security of regions in general. The latter in the context of sustainable development acquires special importance, because it allows to establish a balance between the satisfaction of modern needs of humanity and the protection of the interests of future generations through the satisfaction of the need for insurance protection.

Purpose. The purpose of the article is to justify the content and role of insurance in ensuring regional socio-economic security in the context of sustainable development.

Results. In the article the emergence of society's need for insurance protection, which is expressed in three sources of demand from different institutional sectors, is argued. The functions of insurance are identified and structured, with a division into primary (control and distributive) and secondary (risk, creation and use of insurance funds, preventive, savings, investment and compensation). The impact of insurance on structural blocks and components of socio-economic security of regions is considered. Advantages and disadvantages of insurance are defined. The place and task of insurance in ensuring regional socio-economic security in relation to economic growth, social integration and environmental protection, which are the basis for the sustainable development of households and enterprises in the respective territories, are argued and specified.

Conclusions. It has been proven, that in the context of sustainable development, insurance aims to ensure the socio-economic security of regions through risk reduction, development of innovative solutions, improvement of business efficiency and promotion of environmental, social and economic stability.

Keywords: insurance; insurance protection; socio-economic security of the region; sustainable development.

JEL Classification: E69; G22; J28; R58.

Постановка проблеми. В умовах невизначеності та неоднозначності ситуацій, викликаних численними викликами та загрозами сучасного нестабільного світу, зростає роль страхування як надійно функціонуючої та непорушної системи. Розвиток діяльності, пов'язаної з організацією захисту від негативних наслідків різних ризиків у вигляді фінансових втрат, сприяє розв'язанню проблем підвищення індивідуальної та корпоративної безпеки, запобіганню нещасним

випадкам й захворюванням, та зрештою є запорукою забезпечення ефективної протидії загрозам соціально-економічній безпеці регіонів. У контексті сталого розвитку в аспектах економічного зростання, соціальної інтеграції та захисту довкілля роль страхування у досягненні соціально-економічної безпеки регіонів є багатогранною та включає посилення стійкості домогосподарств і бізнесу та розширення обороту капіталу. Наразі страхування не є

¹Стаття надійшла до редакції: 03.02.2023

Received: 03 February 2023

добре визнаним інструментом досягнення цілей сталого розвитку. Відтак актуалізуються питання обґрунтування місця й значення страхування у забезпеченні соціально-економічної безпеки регіонів у контексті сталого розвитку, що визначатиме якість життєдіяльності населення і добробут суб'єктів господарювання конкретних територій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Теоретико-прикладні аспекти страхування ґрунтовно вивчали українські та закордонні науковці. Проте питання ролі страхування у забезпеченні соціально-економічної безпеки на мікро-, мезо- та макрорівнях вчені досліджували фрагментарно. Так, В. Андрієнко та Р. Коробко обґрунтовували місце безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави [1]. Н. Ситник і Я. Кунинець з'ясовували роль страхування у забезпеченні фінансової безпеки держави в умовах пандемії COVID-19 [2]. Ю. Романовська та О. Гаврилюк висвітлювали роль страхування в забезпеченні соціальної безпеки держави, регіону, міста [3]. Н. Добіжа, В. Мирончук, С. Виганяйло та І. Ліченко аргументували основні шляхи розвитку сфери страхування та забезпечення економічної безпеки держави в процесі страхування [4; 5]. О. Зоря, С. Зоря та Д. Мауер окреслювали роль страхування у системі забезпечення продовольчої та економічної безпеки держави [6]. О. Пристемський та А. Сакун розглядали призначення страхування у забезпеченні фінансової безпеки розвитку сільського господарства [7]. Водночас визнаючи цінність доробку зазначених учених та їхній внесок у розвиток економічної науки, необхідно зауважити, що в контексті сталого розвитку, обумовленого прагненням регіонів до економічного зростання, соціальної інтеграції та захисту навколишнього середовища, наукові підходи до страхування та його ролі у забезпеченні регіональної соціально-економічної безпеки потребують подальших досліджень.

Формулювання цілей дослідження. Мета статті полягає в обґрунтуванні змісту та ролі страхування у забезпеченні регіональної соціально-економічної безпеки в контексті сталого розвитку.

Основні результати дослідження. В умовах розвитку ринкової економіки та ускладнення взаємовідносин між економічними агентами зростає ймовірність виникнення непередбачених подій, підвищується рівень ризику в усіх сферах життєдіяльності. Виникає потреба у розвитку страхування як особливого виду економічних відносин, покликаних забезпечити захистом домогосподарства й бізнес, а також їх взаємовідносини від різноманітних небезпек. З одного боку, страхування обумовлюється об'єктивною потребою фізичних та юридичних осіб у збереженні своїх приватних інтересів, пов'язаних з різними сторонами життєдіяльності. З іншого боку, дана потреба супроводжується відповідною здатністю суб'єктів економічних відносин у забезпеченні

названих інтересів. Якщо потреба у захисті породжується страхом, а здатність до захисту усвідомленням необхідності подолання страху через створення відповідних грошових фондів, з яких можна забезпечити збереження майнових, особистих та інших індивідуальних чи корпоративних інтересів, тоді у дію вступає страхування.

Можемо стверджувати, що основою розвитку страхування є потреба суспільства у страховому захисті та забезпеченні соціально-економічної безпеки, що виражається у трьох джерелах попиту:

а) з боку корпоративного сектора щодо мінімізації ризиків, пов'язаних із веденням підприємницької діяльності;

б) з боку сектору домогосподарств щодо мінімізації ризиків, пов'язаних з майновими інтересами громадян у сфері побутово-житлового порядку;

в) з боку сектору домогосподарств щодо гарантованої підтримки у певних життєвих ситуаціях (особливо в умовах низького рівня державного соціального страхування).

Причому вплив страхування на соціально-економічну безпеку в регіональному масштабі може виявлятися безпосередньо (зокрема через виплату компенсацій у разі настання страхових випадків), а також опосередковано (зокрема через створення додаткових гарантій для споживачів шляхом страхування відповідальності виробників товарів).

Насамперед страхування відіграє роль інструменту, який оперативно перерозподіляє кошти від усіх учасників страхового фонду до тих, у кого відбувся страховий випадок та кому потрібна фінансова допомога. Виконуючи свої функції, страхування забезпечує соціально-економічну безпеку, зокрема на регіональному рівні. Відповідно виникає необхідність з'ясування функцій страхування, враховуючи різні наукові підходи, узагальнені та відображені у табл. 1.

Серед науковців немає одностайності у виокремленні функцій страхування. Проте, ми вважаємо, що останні можна поділити на загальні функції або первинні, а також похідні від первинних – специфічні функції або вторинні. Таке розмежування жодним чином не применшує вагомість тієї чи іншої функції, позаяк вторинні функції уточнюють, деталізують первинні. Первинні (загальні) функції властиві страхуванню як складовій фінансової системи, що безпосередньо пов'язана з фінансами, зокрема контрольна (забезпечення цільового формування та використання коштів страхових фондів) та розподільна (аккумуляція коштів у страхових фондах та їхнє використання). Розподільна функція страхування знаходить конкретне вираження у реалізації вторинних (специфічних) функцій, характерних тільки страхуванню: ризиковій (передача страхувальником за певну плату страховику матеріальної відповідальності за наслідки ризику, зумовленого страховими подіями), створення та використання страхових фондів (концентрація та освоєння коштів, необхідних для

розподілу між усіма страхувальниками збитків), попереджувальній (використання частини коштів страхових фондів на зменшення ймовірності настання страхового випадку, а також ступеня та наслідків страхового ризику), ощадній (заощадження й накопичення грошових коштів за допомогою

страхування на дожиття), інвестиційній (вкладення тимчасово вільних коштів страхових фондів у розвиток економіки) та компенсаційній (відшкодування збитків страхувальникам шляхом коштів страхових фондів при настанні страхових випадків).

Таблиця 1. Підходи до визначення функцій страхування

Автор (и) \ Функція	ризикова	створення і використання страхових резервів	заощаджувальна (ощадна)	попереджувальна (превентивна, запобіжна)	контрольна	розподільна	відновлювальна (компенсаційна)	інвестиційна	репресивна	міжнародна	захисна
В. Д. Базилевич [8, с. 32-33]	+	+	+	+			+	+	+		
В. А. Бондаренко, Н. О. Пустова [9, с.165-166]			+	+	+	+	+				+
Ю.М. Дьячкова [10, с.15]				+		+		+		+	+
О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко [11, с.12-13]	+	+	+	+				+			
О. В. Олійник, Г. О. Нагаєва [12, с.11]	+	+	+	+	+						
С. В. Потійко [13, с.164]	+		+	+	+						
С. С. Осадець [14, с.24-25]	+	+	+	+							
О. О. Сосновська [15, с.15-16]	+	+	+	+	+			+			
Т. Є. Терещенко, Л. О. Заволока, О. Б. Пономарьова [16, с.17]	+	+	+	+			+	+	+		
В. І. Фисун, Г. М. Ярова [17, с.15]			+	+	+		+				

Джерело: складено автором на основі [8-17]

страхування, виконуючи визначені нами функції, забезпечує соціально-економічну безпеку регіонів, під якою розуміють спроможність регіональної влади забезпечити конкурентоздатність, стабільність, стійкість, поступальність розвитку економіки територій, а також гарантовану правову та інституційну захищеність життєво важливих соціальних інтересів населення, що проживає в певних регіонах [18, с. 53]. Зауважимо, що страхування є складовою частиною фінансової безпеки та формально належить до виробничо-фінансового блоку регіональної соціально-економічної безпеки. Водночас страхування пронизує усі структурні блоки та складові соціально-економічної безпеки регіонів, а саме:

1) виробничо-економічний блок: вплив на виробничу безпеку через страхування майнових і технологічних ризиків виробничих підприємств; вплив на інвестиційну безпеку через інвестиційну активність страховиків і страхування інвестиційних ризиків; вплив на інноваційну безпеку через інноваційну активність страховиків і страхування інноваційних ризиків; вплив на фінансову безпеку через своєчасність і повноту відшкодування збитків страхувальникам у разі настання страхових випадків і страхування фінансових ризиків; вплив на зовнішньоекономічну безпеку через страхування ризиків, які виникають у процесі здійснення зовнішньоекономічних операцій для забезпечення

захисту інтересів учасників ЗЕД у міжнародному співробітництві;

2) соціально-екологічний блок: вплив на соціальну безпеку через забезпечення громадян робочими місцями та страхування їх особистих і майнових ризиків; вплив на продовольчу безпеку через страхування сільськогосподарських ризиків і ризиків доставлення продукції до споживачів; вплив на екологічну безпеку через страхування відповідальності виробництв – джерел підвищеної небезпеки для довкілля за заподіяну шкоду, яка може бути завдана громадянам та юридичним особам, внаслідок аварій;

3) інфраструктурний блок: вплив на енергетичну безпеку через страхування майнових і технологічних ризиків підприємств енергетики; вплив на дорожньо-транспортну безпеку через страхування відповідальності власників транспортних засобів та страхування майнових і технологічних ризиків дорожньо-транспортних підприємств; вплив на цифрову безпеку через страхування ризиків втрати ідентичності, активів і технологій у цифровому світі.

Роль страхування у забезпеченні соціально-економічної безпеки регіонів може бути як позитивною, так і негативною, що обумовлюється властивими йому як засобу управління ризиками перевагами й недоліками, узагальненими та відображеними у табл. 2.

Таблиця 2 Переваги та недоліки страхування

Переваги	Недоліки
Фінансова підтримка економічних суб'єктів	Наявність багатьох умов для здійснення страхування
Зменшення та розподіл корпоративного та індивідуального ризиків	Тривалі та дорогі юридичні процедури
Забезпечення стабільного рівня добробуту	Існування страхового шахрайства
Стимулювання заощаджень населення	Обмежений доступ для незабезпечених верств населення
Створення можливостей працевлаштування	Зростання індивідуальних і корпоративних витрат
Захист міжнародної/зовнішньої торгівлі	Непрофесіоналізм страховиків
Активізація кредитних послуг	Зосередженість страховиків на укладенні договору, а не на потребах клієнтів
Стабільність (безперебійність) ведення бізнесу	Обмеженість страхових пропозицій
Звільнення від оподаткування страхових виплат	Відсутність великого страхового досвіду
Зниження інфляції	Диференціація страхових премій залежно від різних умов
Активізація інвестиційних процесів	Низький рівень фінансової грамотності економічних агентів
Підвищення конкурентоспроможності економічних агентів	Непокриття усіх збитків страхувальників
Збереження конфіденційності	Прагнення страховиків до мінімізації страхового відшкодування
Забезпечення економічного розвитку	Тимчасовість страхування
Забезпечення суспільного добробуту	Неокупність окремих видів страхування для страхувальників

Джерело: складено автором на основі [19-20]

Страхування може відігравати значну роль у допомозі регіонам у забезпеченні соціально-економічної безпеки в контексті сталого розвитку щодо економічного зростання, соціальної інтеграції та захисту навколишнього середовища (рис. 1). Цього можна досягти за допомогою механізмів передачі ризиків між секторами домогосподарств, підприємств і державного управління. Так, домогосподарствам страхування може допомогти із заощадженнями та позиками, наданням медичної допомоги та

зменшенням витрат із власної кишені; для бізнесу страхування може розв'язати питання щодо доступу до кредитів, забезпечити виробничо-технічний розвиток, інноваційність; для регіональної влади страхування може сприяти економічному зростанню, створенню робочих місць і зайнятості, фінансовій стабільності, активізації заощаджень, формуванню фіскального простору на випадок стихійних лих, залученню прямих іноземних інвестицій та стимулюванню експортно-імпортних операцій.

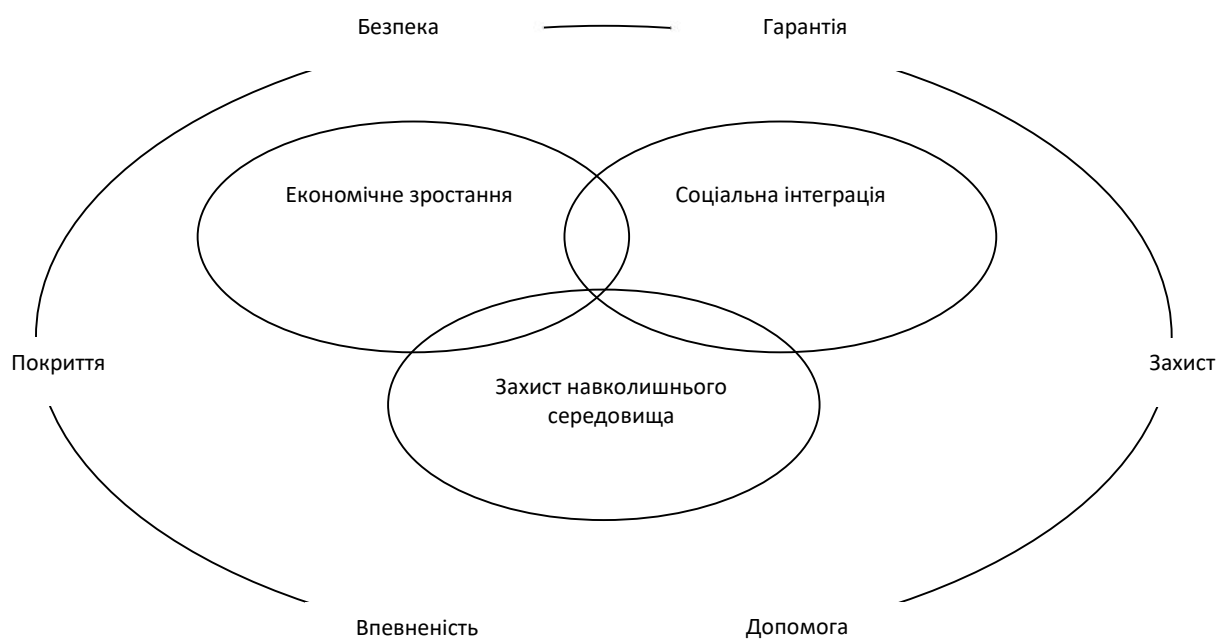

Рисунок 1 – Роль страхування у забезпеченні соціально-економічної безпеки у контексті сталого розвитку

Джерело: сформовано автором

Концепція сталого розвитку використовує цілісний підхід, який пов'язує економічний розвиток, соціальну інклюзію та охорону навколишнього середовища, причому страхування також має багаторазовий вплив на дані виміри. Безпосередньо роль страхування у забезпеченні соціально-економічної безпеки у контексті сталого розвитку полягає у виконанні низки завдань, серед яких [21, с. 12-19]:

1. Пом'якшення наслідків стихійних лих і техногенних аварій для економічного зростання та створення економічних стимулів протягом кількох років після негативних подій.

2. Забезпечення стійкості та сталості територіальних утворень через заохочення економічних агентів до використання стратегії пом'якшення наслідків клімату завдяки зниженням страхових премій на утепленні будинки, транспортні засоби з низьким рівнем викидів, тепло- та енергоощадне обладнання тощо.

3. Покращення організації надання медичних послуг, що потенційно може зменшити навантаження як на державу, так і на приватних осіб.

4. Зменшення соціально-економічної нерівності через допомогу підприємствам і домогосподарствам у протистоянні економічним збиткам внаслідок пошкодження майна, хвороби, травми або смерті найманого працівника.

5. Попередження бідності через сприяння тому, щоб фізичні особи не опинилися за межею бідності через настання страхових подій, а юридичні особи продовжували безперервну діяльність після збитку, зберігаючи зайнятість.

6. Забезпечення економічного зростання не лише шляхом збільшення регіонального ВВП, а й шляхом покращення фінансової стабільності та фінансових можливостей.

7. Підтримка аграрного сектора для забезпечення продовольчої безпеки, що ключовим елементом у викоріненні голоду.

8. Страхіві компанії можуть робити внески як страхувальники ризиків, інвестори та менеджери активів, а також як корпоративні громадяни та роботодавці. Страхування може відігравати більш значну роль у країнах, де економіка та фінансові ринки достатньо розвинені

Таким чином, розвиток страхування у сучасних умовах безпосередньо пов'язаний зі зміною розуміння його ролі, функції та призначення у забезпеченні регіональної соціально-економічної безпеки у контексті сталого розвитку з орієнтацією на зниження ризиків, підтримку інновацій, покращення успішності бізнесу та сприяння безпечному функціонуванню території.

Висновки. Страхування є невіддільним елементом сучасної економічної системи. Природа та цивілізація щоразу породжують нові ризики, тому секторам домогосподарств, підприємств і державного управління потрібні аналогічні системи страхового захисту. Страхування, виконуючи свої функції, здатне забезпечити соціально-економічну безпеку регіонів, навіть попри низку властивих йому недоліків.

У контексті сталого розвитку змінюється роль страхування, яке повинно уможливлувати зменшення індивідуальних і корпоративних ризиків, розробку інноваційних рішень, покращення ефективності бізнесу та досягнення екологічної, соціальної та економічної стійкості. Страхування у контексті сталого розвитку створює можливість розробки та розширення інноваційної системи управління ризиками та страхових рішень, які потрібні для просування відновлюваної енергії, чистої води, продовольчої безпеки, стійкості міст і спільнот, домогосподарств і бізнесу, що дозволяє забезпечити соціально-економічну безпеку регіонів.

Література:

1. Андрієнко В. М., Коробко Р. В. Сутність та місце безпеки ринку страхових послуг в економічній безпеці держави. *Економіка та держава*. 2017. №5. С. 24-28.
2. Ситник Н. С., Кунинець Я. В. Роль страхування у забезпеченні фінансової безпеки держави в умовах пандемії COVID-19. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2021. №3 (120). С. 122-127. <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-3-19>.
3. Романовська Ю. А., Гаврилюк О. Р. Роль страхування в забезпеченні соціальної безпеки. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 41. С. 290-296. <https://doi.org/10.32843/infrastructure41-47>.
4. Добіжа Н. В., Мирончук В. М., Виганяйло С. М. Забезпечення економічної безпеки держави в процесі страхування. *Наукові перспективи*. 2021. №8 (14). С. 176-190. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-8\(14\)-176-190](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-8(14)-176-190).
5. Ліченко І. В. Забезпечення економічної безпеки держави в процесах страхування. *Юридична наука*. 2020. №3 (105). С. 198-202. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-105-3.25>
6. Зоря О. П., Зоря С. П., Мауер Д. Р. Роль страхування у системі забезпечення продовольчої та економічної безпеки у період воєнного стану в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. №3 (03). С. 36-40. <https://doi.org/10.32782/dees.3-7>.
7. Пристемський О. С., Сакун А. Ж. Роль страхування у забезпеченні фінансової безпеки розвитку сільського господарства. *Економічний аналіз*. 2018. Т. 28. №4. С. 100-105.
8. Страхування : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. 1019 с.
9. Бондаренко В. А., Пустова Н. О. Функції страхування як об'єкт фінансово-правового регулювання. *Соціально-правові студії*. 2021. Вип. 3 (13). С. 163-168.
10. Дьячкова Ю. М. Страхування : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 240 с.
11. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

12. Олійник О. В., Нагаєва Г. О. Страхування : навч. посіб. Харків : ХНАУ, 2020. 252 с.
13. Страхування : підручник / керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2002. 599 с.
14. Потійко С. В. Страхування як економічна категорія та шляхи розвитку страхування майна сільськогосподарських підприємств в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 18. Ч. 2. С. 163-166.
15. Сосновська О. О. Страхування : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
16. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 221 с.
17. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 232 с.
18. Луньова Т. С. Соціально-економічна безпека регіону: методичні підходи до оцінювання та забезпечення. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2022. №1-2. С. 47-54. <https://doi.org/10.31767/nasoa.1-2-2022.06>.
19. Advantages and disadvantages of insurance. URL: <https://ourtechroom.com/finance/advantages-disadvantages-insurance/> (date of application: 01.02.2023).
20. Advantages and disadvantages of insurance. URL: <https://kullabs.org/class-10/accounts/financial-institutions/advantages-and-disadvantages-of-insurance> (date of application: 01.02.2023).
21. Holliday S., Remizova I., Stewart F. The insurance sector's contribution to the sustainable development goals (SDGs). Washington : World Bank Group, 2021. 28 p.

References:

1. Andriienko, V. M. & Kobko, R. V. (2017). Essence and place of insurance services market security in the state economic security. *Ekonomika ta derzhava*, 5, 24-28 [in Ukrainian].
2. Sytnyk, N. S. & Kunynets, Ya. V. (2021). The role of insurance in ensuring the financial security of the state in the conditions of the COVID-19 pandemic. *Derzhava ta rehiony. Seriya : Ekonomika ta pidpryyemnytstvo*, 3 (120), 122-127. <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-3-19> [in Ukrainian].
3. Romanovska, Yu. A. & Gavryliuk, O. R. (2020). The role of insurance in the provision of social security. *Infrastruktura rynku*, 41, 290-296. <https://doi.org/10.32843/infrastruct41> [in Ukrainian].
4. Dobizha, N. V., Myronchuk, V. M. & Vyhaniailo, S. M. (2021). Provision of the state's economic security in the insurance process. *Naukovi perspektyvy*, 8 (14), 176-190. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-8\(14\)-176-190](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-8(14)-176-190) [in Ukrainian].
5. Lichenko, I. V. (2020). Ensuring the economic security of the state in insurance processes. *Yurydychna nauka*, 3 (105), 198-202. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-105-3.25> [in Ukrainian].
6. Zoria, O. P., Zoria, S. P. & Mauer, D. R. (2022). The role of insurance in the food and economic security system during the period of marital state in Ukraine. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, 3(03), 36-40. <https://doi.org/10.32782/dees.3-7> [in Ukrainian].
7. Prystemskiy, O. S. & Sakun, A. Zh. (2018). The role of insurance in providing financial safety of agricultural development. *Ekonomichnyy analiz*, 28 (4), 100-105 [in Ukrainian].
8. Bazylevych, V. D. (ed.) (2008). Insurance : education. Kyiv : Znannia [in Ukrainian].
9. Bondarenko, V. A. & Pustova, N. O. (2021). Insurance functions as an object of financial and legal regulation. *Sotsial'no-pravovi studiyi*, 3 (13), 163-168 [in Ukrainian].
10. Diachkova, Yu. M. (2008). Insurance. Kyiv : Tsentri uchbovoi literatury [in Ukrainian].
11. Zhuravka, O. S., Bukhtiarova, A. H. & Pakhnenko, O. M. (2020). Insurance. Sumy : Sums'kyi derzhavnyi universytet [in Ukrainian].
12. Oliinyk, O. V. & Nahaieva, H. O. (2020). Insurance. Kharkiv : KhNAU [in Ukrainian].
13. Osadets, S. S. (ed.) (2002). Insurance (2nd ed.). Kyiv : KNEU [in Ukrainian].
14. Potiyko, S. V. (2018). Insurance as an economic category and ways of development of property insurance of agricultural enterprises in Ukraine. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, 18 (2), 163-166 [in Ukrainian].
15. Sosnovska, O. O. (2021). Insurance. Kyiv : Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka [in Ukrainian].
16. Tereshchenko, T. Ye., Zavoloka, L. O. & Ponomarova, O. B. (2020). Insurance (in schemes, tables, comments) : academic. Dnipro : Universytet mytnoi spravy ta finansiv [in Ukrainian].
17. Fysun, V. I. & Yarova, H. M. (2011). Insurance. Kyiv : Tsentri uchbovoi literatury [in Ukrainian].
18. Lunova, T. S. (2022). Socio-economic security of the region : methodological approaches to evaluation and achievement. *Naukovyy visnyk Natsional'noyi akademiyi statystyky, obliku ta audytu*, 1-2, 47-54. <https://doi.org/10.31767/nasoa.1-2-2022.06> [in Ukrainian].
19. Ourtechroom (2022). Advantages and Disadvantages of Insurance. Retrieved from : <https://ourtechroom.com/finance/advantages-disadvantages-insurance/> [in English].
20. Kullabs (2020). Advantages and Disadvantages of Insurance. Retrieved from : <https://kullabs.org/class-10/accounts/financial-institutions/advantages-and-disadvantages-of-insurance> [in English].
21. Holliday, S., Remizova, I. & Stewart, F. (2021). The insurance sector's contribution to the sustainable development goals (SDGs). Washington : World Bank Group [in English].

